

Aktuality z Evropské unie od Stálého zastoupení ČAK v Bruselu

(duben 2023)

Harmonizovaná pravidla pro patenty EU podporují inovace, investice a konkurenceschopnost na jednotném trhu

Komise dne 27. dubna navrhla nová pravidla, která mají zejména malým a středním podnikům, pomoci co nejlépe využít svých vynálezů, zmobilizovat nové technologie a přispět ke konkurenceschopnosti EU a technologické suverenitě. Navrhovaná nařízení o patentech, jejichž využití je nezbytné k dodržení technických norem, nařízení o nucených licencích na patenty v krizových situacích a revize právních předpisů o dodatkových ochranných osvědčeních vytvoří transparentní a účinnější rámec práv duševního vlastnictví, který bude lépe přizpůsobený budoucím výzvám. Předchozí opatření k řešení těchto problémů, jako je samoregulace, se ukázala jako neúčinná a duševní vlastnictví je klíčovou hnací silou hospodářského růstu, protože podnikům pomáhá, aby ze svých nehmotných aktiv těžily. Odvětví intenzivně využívající duševního vlastnictví představují téměř polovinu celkového HDP a více než 90 % veškerého vývozu z EU. V období 2017–2019 bylo téměř 76 % obchodu uvnitř EU vytvořeno průmyslovými odvětvími, která patenty intenzivně využívají. Návrhy nařízení doplní systém jednotného patentu, který bude fungovat od 1. června. Jejich výchozím bodem jsou stávající ustanovení a zásady mezinárodního práva i práva EU v oblasti duševního vlastnictví. Cílem všech těchto návrhů je ale zvýšit účinnost patentového systému dalším odstraněním roztříštěnosti jednotného trhu, snížením byrokracie a zvýšením účinnosti. Tento pevný patentový rámec umožní hospodářským subjektům a příslušným orgánům lépe chránit inovace a zároveň zajistit spravedlivý přístup, a to i v mimořádných situacích.

Navrhovaný rámec pro udělování licencí na patenty SEP zajistí větší transparentnost, pokud jde o portfolia patentů SEP a souhrnné licenční poplatky (pokud se jedná o patenty několika majitelů), a umožní stranám účinněji se dohodnout na spravedlivých, přiměřených a nediskriminačních podmínkách svých licencí. Návrh zavádí opatření týkající se rejstříků, databáze a ověření nezbytnosti patentů SEP; znaleckých posudků k souhrnným licenčním poplatkům vztahujícím se k patentům SEP; stanovení podmínek FRAND prostřednictvím dohodovacího řízení namísto nákladných soudních sporů; opatření v oblasti podpory malých a středních podniků a zřízení „kompetenčního centra“ při Úřadu Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO).

Navrhované nařízení se bude vztahovat na všechny normy, které budou zveřejněny po jeho vstupu v platnost. Na normy, které byly zveřejněny před vstupem nařízení v platnost, se toto nařízení naopak vztahovat nebude, ledaže by je Komise do jeho oblasti působnosti nakonec zahrnula z důvodu konkrétního narušení trhu způsobeného neefektivitou udělování licencí. V nových pravidlech se rovněž počítá s novým nástrojem pro nucené licence na úrovni EU, který by doplňoval krizové nástroje EU, jako je nástroj pro mimořádné situace na jednotném trhu, nařízení týkající se úřadu HERA a akt o čípech. Návrh také zavádí jednotné dodatkové ochranné osvědčení (DOO) na prodloužení platnosti patentu, jež má doplňovat jednotný patent. Reformou DOO se rovněž zavádí centralizovaný přezkumný postup, který provádí úřad EUIPO v úzké spolupráci s národními úřady duševního vlastnictví působícími v EU.

Fond pro malé a střední podniky na rok 2023 dále nabídne nové služby formou poukázek, které se budou poprvé týkat evropských patentů a nových odrůd rostlin, které umožní malým a středním podnikům ušetřit v případě každé žádosti až 1 500 EUR na nákladech na registraci patentů a 225 EUR na registraci nových odrůd rostlin.

Návrhy nařízení jsou k dispozici v angličtině zde: https://single-market-economy.ec.europa.eu/publications_en

Komise navrhuje nová pravidla správy ekonomických záležitostí připravená na budoucnost

Komise dne 26. dubna předložila legislativní návrhy (dvě nařízení a směrnici) na provedení reformy pravidel EU pro správu ekonomických záležitostí od odeznění hospodářské a finanční krize. Hlavním cílem nových návrhů je posílit ve všech členských státech udržitelnost veřejného dluhu a podpořit zároveň udržitelný a inkluzivní růst prostřednictvím reform a investic. Návrhy se zabývají nedostatky stávajícího rámce a zohledňují potřebu snížit výrazně zvýšený veřejný dluh, vycházejí z poznatků získaných z politické reakce EU na krizi COVID-19 a připravují EU na budoucí výzvy – podpoří směřování k zelené, digitální, inkluzivní a odolné ekonomice a zvýší konkurenceschopnost EU.

Členské státy vypracují a předloží plány, v nichž stanoví své fiskální cíle, opatření k řešení makroekonomické nerovnováhy a prioritní reformy a také investice na období nejméně čtyř let. Tyto plány poté na základě společných kritérií EU posoudí Komise a schválí Rada. Začleněním fiskálních, reformních a investičních cílů do jednotného střednědobého plánu tak vznikne soudržný a efektivní proces, který posílí odpovědnost členských států, kterým poskytne větší volnost při stanovování vlastních postupů fiskální korekce a reformních a investičních závazků. Aby se usnadnilo účinnější monitorování a prosazování implementace těchto závazků, členské státy budou předkládat výroční zprávy o pokroku. Nový proces fiskálního dohledu bude začleněn do evropského semestru, který zůstane ústředním rámcem pro koordinaci hospodářské politiky a politiky zaměstnanosti. Pro každý členský stát se schodkem veřejných financí vyšším než 3 % HDP nebo s veřejným dluhem vyšším než 60 % HDP vydá Komise tzv. technickou trajektorii. Jejím cílem bude zajistit, aby se zadlužení dostatečnou měrou snižovalo nebo zůstalo na přijatelné úrovni a aby schodek ve střednědobém horizontu zůstal nebo byl snížen a udržován pod úrovní 3

% HDP. U členských států, které se budou potýkat se závažnými problémy v oblasti veřejného dluhu, povede odchýlení se od dohodnutého postupu fiskální korekce automaticky k zahájení postupu při nadměrném schodku. Nesplnění reformních a investičních závazků, kterými bylo odůvodněno prodloužení období fiskální korekce, pak bude moct vést ke zkrácení korekčního období. Závěry Rady, které rovněž potvrdila Evropská rada, vyzývají k dokončení legislativní práce v roce 2023. Komise vyzývá Evropský parlament a Radu, aby o dnes předložených legislativních návrzích co nejrychleji dosáhly dohody.

Kompletní legislativní návrhy jsou k dispozici v angličtině zde: https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/new-economic-governance-rules-fit-future_cs

Nařízení o digitálních službách: Komise určila první skupinu velmi velkých online platforem a internetových vyhledávačů

Komise dne 25. dubna přijala první rozhodnutí o určení podle nařízení o digitálních službách, v nichž určila 17 velmi velkých online platforem (v angl. „Very Large Online Platforms“ neboli „VLOPs“) a 2 velmi velké internetové vyhledávače (v angl. „Very Large Online Search Engines“ neboli „VLOSEs“), které mají za měsíc běžně nejméně 45 milionů aktivních uživatelů. Jde o tyto subjekty: Alibaba AliExpress, Amazon Store, Apple AppStore, Booking.com, Facebook, Google Play, Google Maps, Google Shopping, Instagram, LinkedIn, Pinterest, Snapchat, TikTok, Twitter, Wikipedia, YouTube, Zalando, Bing a Google Search. Uvedené platformy byly určeny na základě údajů o uživateli, které měly povinnost zveřejnit do 17. února 2023. Uvedené společnosti budou muset do čtyř měsíců splnit úplný soubor nových povinností, jež z nařízení o digitálních službách vyplývají. Cílem je posílit postavení a ochranu uživatelů online, včetně nezletilých osob, a to tím, že určené subjekty budou mít povinnost vyhodnocovat svá systémová rizika a následně je zmírňovat. Zároveň budou muset zajistit spolehlivé nástroje pro moderování obsahu. Uživatelé budou mít k dispozici jasné informace o tom, proč se jim určité informace doporučují, a dále budou mít právo neúčastnit se systémů založených na profilování. Uživatelé budou mít možnost snadno nahlásit nezákonný obsah a platformy musí tato oznámení řádně vyřídit. Reklamy nebude možno zobrazovat na základě citlivých údajů o uživateli (např. etnický původ, politické názory nebo sexuální orientace). Platformy musí všechny reklamy označovat a uživatele informovat o tom, kdo daný produkt či službu propaguje. Mají povinnost přeprocovat své systémy tak, aby zajišťovaly vysokou úroveň soukromí, bezpečnosti a ochrany nezletilých osob, tedy cílená reklama založená na profilování dětí již nebude povolena. Daný subjekt musí čtyři měsíce po svém určení poskytnout Komisi zvláštní posouzení rizik spojených s šířením nezákonného obsahu online a s negativními dopady na svobodu projevu a informací, včetně posouzení negativních účinků na duševní zdraví, a nejpozději o rok později ho zveřejnit. V zájmu zmírnění těchto rizik pak platformy budou muset své služby přeprocovat, včetně rozhraní, doporučovacích systémů a smluvních podmínek. Posouzení rizik a dodržování všech povinností vyplývajících z nařízení o digitálních službách bude předmětem externího nezávislého auditu. Výzkumným pracovníkům bude zajištěn přístup k veřejně dostupným údajům.

Nařízení o digitálních službách bude prosazováno prostřednictvím celoevropské architektury dohledu. Orgánem pro dohled nad určenými platformami a internetovými vyhledávači je Komise, která bude úzce spolupracovat s koordinátory digitálních služeb na vnitrostátní úrovni, které musí členské státy EU zřídit do 17. února 2024.

Více informací o nařízení je k dispozici v angličtině zde: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/digital-services-act-package>

Dne 18. dubna byla rovněž zahájena činnost Evropského střediska pro algoritmickou transparentnost (ECAT). ECAT poskytne Komisi interní technické a vědecké odborné znalosti s cílem zajistit, aby algoritmické systémy používané velkými platformami nebo vyhledávači splňovaly požadavky na řízení rizik, zmírňování a transparentnost stanovené v aktu o digitálních službách. Součástí bude i provádění technických analýz a hodnocení algoritmů. Interdisciplinární tým vědců v oblasti dat, odborníků na umělou inteligenci, sociologů a právních odborníků spojí své odborné znalosti s cílem posoudit jejich fungování a navrhnout osvědčené postupy ke zmírnění jejich dopadu.

Více informací je k dispozici v angličtině zde: https://algorithmic-transparency.ec.europa.eu/index_en

Fúze: Komise dále omezuje byrokracii související se spojováním podniků

Evropská komise dne 20. dubna přijala regulační balíček pro zjednodušení postupů pro přezkum spojování podniků podle nařízení EU o spojování. Balíček zahrnuje: i) revidované prováděcí nařízení o spojování (dále jen „prováděcí nařízení“), ii) sdělení o zjednodušeném postupu (dále jen „sdělení“) a iii) sdělení o předávání dokumentů (prostřednictvím elektronického oznamování). Cílem balíčku je nabídnout podnikům a poradcům značné výhody, pokud jde o přípravné práce a související náklady; zjednodušit a rozšířit oblast působnosti přezkumného postupu Komise u neproblematických spojování („zjednodušené případy“); snížit množství informací požadovaných pro oznamování transakcí obecně a o optimalizaci předávání dokumentů. Nová pravidla budou použitelná od 1. září 2023.

Podrobné informace o balíčku jsou k dispozici v češtině zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_23_2357

Komise přijímá opatření vůči Česku a dalším státům kvůli neprovedení pravidel na podporu rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem v EU

Evropská komise se dne 19. dubna rozhodla pokračovat v řízení o nesplnění povinnosti proti Belgii, Česku, Irsku, Řecku, Španělsku, Francii, Chorvatsku, Kypru, Lucembursku, Rakousku a Slovinsku tím, že jim zaslala odůvodněné stanovisko kvůli tomu, že neoznámily vnitrostátní opatření, která plně provádějí pravidla EU stanovující práva na rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob.

Směrnice o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem představuje pro pracující rodiče a pečující osoby zásadní změnu. Usnadňuje sladění rodiny a kariéry, jelikož stanoví minimální normy pro nároky na dovolenou, jako je otcovská, rodičovská a pečovatelská dovolená. Stanoví rovněž právo rodičů a pečujících osob požádat o pružné uspořádání práce. Dle směrnice mají otcové právo na nejméně deset pracovních dnů otcovské dovolené v době narození dítěte. Otcovská dovolená musí být kompenzována alespoň ve výši nemocenské. Každý rodič má dále nárok na nejméně čtyři měsíce rodičovské dovolené, z nichž dva měsíce jsou placené a nepřenosné. Rodiče mohou požádat o čerpání dovolené v pružné formě, a to buď na plný úvazek, formou kratší pracovní doby, nebo po částech. Všichni pracovníci poskytující osobní péči nebo pomoc rodinnému příslušníku nebo osobě žijící ve stejné domácnosti mají právo na nejméně pět pracovních dnů pečovatelské dovolené ročně. Všichni pracující rodiče s dětmi do osmi let a všichni pečovatelé mají právo požádat o zkrácení pracovní doby, pružnou pracovní dobu a flexibilitu v místě výkonu práce.

Text směrnice, podkladové studie i informace o řízení pro nesplnění povinnosti jsou k dispozici v češtině zde:

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_23_2112

Bankovní unie: Komise navrhuje reformu rámce krizového řízení bank a pojištění vkladů

Evropská komise dne 18. dubna přijala návrh na úpravu a další posílení stávajícího rámce EU pro krizové řízení bank a pojištění vkladů (CMDI) s tím, že zvýšenou pozornost věnuje středně velkým a menším bankám. Odolnost bankovního sektoru EU se dle Komise zvýšila, finanční instituce v EU jsou dobře kapitalizované, vysoce likvidní a podléhají přísnému dohledu. Zkušenosti však ukazují, že reakce na selhání mnoha středně velkých a menších bank probíhala mimo rámec pro řešení krizí. Někdy k tomu byly použity peníze daňových poplatníků namísto požadovaných vnitřních zdrojů banky nebo soukromých záchranných sítí financovaných odvětvím (systémy pojištění vkladů a fondy pro řešení krizí bank). Navrhnuté změny umožní orgánům zajistit, aby banka jakékoli velikosti a obchodního modelu, která se ocitne v problémech, mohla spořádaně odejít z trhu s využitím široké škály nástrojů. Bude snazší použít odvětvím financované záchranné sítě na ochranu vkladatelů, například převedením jejich účtů z banky v nesnázích do zdravé banky. Použití záchranných sítí k tomuto účelu však musí pouze doplňovat vnitřní schopnost bank absorbovat ztráty. Návrh se opírá o záchranné sítě financované odvětvím (jako jsou systémy pojištění vkladů a fondy pro řešení krizí bank), což zvyšuje ochranu daňových poplatníků, kteří nemusejí zasahovat v zájmu zachování finanční stability. Systémy pojištění vkladů mohou být k tomuto účelu použity až poté, co banky vyčerpají svou vnitřní schopnost absorbovat ztráty, a pouze v případě bank, u nichž již bylo předtím rozhodnuto, že se na ně bude řešení krize vztahovat.

Pravidla dále umožní orgánům plně využívat mnoha výhod řešení krize jakožto klíčové složky sady nástrojů krizového řízení. Na rozdíl od likvidace banky může být řešení krize pro klienty méně rušivé, neboť si ponechají přístup ke svým účtům, například tím, že budou tyto účty převedeny do jiné banky. Kromě toho zůstanou zachovány zásadní funkce banky. To je pro hospodářství i společnosti daleko přínosnější. Limit

pojištění ve výši 100 000 eur na vkladatele a banku, jak je stanoven ve směrnici o systémech pojištění vkladů, zůstává pro všechny způsobilé vkladatele v EU zachován. Dnešní návrh však dále harmonizuje normy na ochranu vkladatelů v celé EU a rozšiřuje ochranu vkladatelů na veřejné subjekty (tj. nemocnice, školy, obce), jakož i na peníze klientů uložené v určitých typech „klientských fondů“ (např. investičními společnostmi, platebními institucemi, institucemi elektronických peněz). Návrh obsahuje dodatečná opatření k harmonizaci ochrany vysokých zůstatků na bankovních účtech, které dočasně přesáhnou limit 100 000 eur z důvodu konkrétních životních událostí (jako je dědictví nebo pojistné plnění).

Více informací je k dispozici v angličtině zde:

https://finance.ec.europa.eu/publications/reform-bank-crisis-management-and-deposit-insurance-framework_en

EU vyhrála u Světové obchodní organizace ve věci týkající se indických cel na produkty informačních a komunikačních technologií

Světová obchodní organizace (WTO) dne 17. dubna rozhodla ve prospěch EU ve významném případě, který se týkal indických celních sazeb na klíčové produkty informačních a komunikačních technologií (IKT). Ve svém rozhodnutí panel WTO vyhověl všem stížnostem EU vůči Indii a konstatoval, že indické celní sazby až do výše 20 % na některé produkty IKT, jako jsou mobilní telefony, nejsou v souladu se závazky této země v rámci WTO, a jsou tudíž protiprávní. Objem vývozu těchto technologií z EU, kterého se porušování závazků ze strany Indie týká, činí až 600 milionů eur ročně. Jakkoliv je už tato částka sama o sobě významná, skutečný dopad na evropské společnosti, které vyvážejí do Indie také z jiných zemí, je podstatně vyšší. Panel WTO potvrdil, že indické celní sazby nemohou být odůvodněny žádným z důvodů, které Indie v tomto případě uvedla. Indie se nemůže odvolávat na Dohodu o obchodu s produkty informačních technologií (ITA), aby se vyhnula závazkům uvedeným v listině WTO, ani omezit svůj závazek nulového cla na produkty, které existovaly v době přijetí tohoto závazku, a vyloučit novější technologické produkty spadající do stejné celní položky. Panel rovněž potvrdil, že při určování celních závazků Indie nedošlo k žádné chybě, a to ani při aktualizaci položek v celní nomenklatuře, a odmítl přezkoumat žádost Indie o opravu jejích celních závazků. Takové změny by musely být projednány mezi členy WTO.

Více informací o případu je k dispozici v angličtině zde:

https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/cases_e/ds582_e.htm

Justiční spolupráce: Komise navrhuje pravidla pro předávání trestních řízení mezi členskými státy

Evropská komise zveřejnila dne 5. dubna 2023 návrh nařízení o předávání trestních řízení mezi členskými státy. Cílem tohoto návrhu je harmonizovat pravidla pro předávání trestního řízení v rámci EU. Členské státy si v současné době předávají

trestní řízení pomocí celé řady různých právních nástrojů, například Evropskou úmluvu o předávání trestního řízení ze dne 15. května 1972 ratifikovalo a uplatňovalo pouze 13 členských států. Většina členských států tudíž vychází z článku 21 Evropské úmluvy o vzájemné pomoci ve věcech trestních ze dne 20. dubna 1959, podle kterého je předávání z velké části neregulované a podléhá vnitrostátním právním předpisům. V roce 1990 podepsaly členské státy dohodu o předávání trestního řízení, která však nevstoupila v platnost. O opatření pro předávání řízení se diskutovalo od vstupu Lisabonské smlouvy v platnost. Cílem společných pravidel pro předávání trestního řízení z jednoho členského státu do druhého je zajistit, že určitý trestný čin bude vyšetřován či stíhán tím členským státem, který je pro to nejvhodnější. Tato společná pravidla pomohou: zabránit zbytečným souběžným řízením týkajícím se týchž skutků a téže osoby v různých členských státech, která by mohla vést k porušování základní zásady, že osoba nemůže být za stejný trestný čin stíhána ani potrestána dvakrát (zásada ne bis in idem); vyhnout se případům beztrestnosti, kdy je odmítnuto předání osoby podle evropského zatýkacího rozkazu. Podle návrhu bude moci podezřelá nebo obviněná osoba požádat příslušné orgány dožadujícího nebo dožádaného státu, aby zahájily postup předání trestního řízení. Je třeba poznamenat, že takové žádosti nezakládají povinnost pro dožadující ani dožádaný stát předání trestního řízení uskutečnit. Před předáním řízení musí dle návrhu orgán, který řízení vede, na základě kritérií stanovených v návrhu pečlivě posoudit, zda je předání trestního řízení do jiného členského státu nezbytné a vhodné. Dožadující orgán musí rovněž náležitě zohlednit oprávněné zájmy podezřelé nebo obviněné osoby a zájmy oběti a měl by s nimi zamýšlené předání konzultovat, pokud to podmínky dovolují, aniž by byla narušena důvěrnost vyšetřování. Pokud se orgán rozhodne vydat žádost o předání řízení, měl by vyplnit vzor stanovený v příloze návrhu, přeložit žádost do úředního jazyka druhého členského státu (nebo do jiného jazyka, který tento členský stát přijímá) a zaslat ji prostřednictvím decentralizovaného informačního systému, který bude pro předávání těchto žádostí zřízen. Dožádaný orgán ve lhůtě 60 dnů rozhodne, zda předání trestního řízení přijme nebo odmítne. Pokud předání řízení odmítne, musí takové rozhodnutí odůvodnit. Je-li však předání přijato, musí dožadující orgán případ předat dožádanému orgánu druhého členského státu. Podezřelé/obviněné osoby a oběti budou mít v dožádaném státě právo na účinné opravné prostředky proti rozhodnutí, kterým se předání trestního řízení přijímá, a v některých případech bude mít takový opravný prostředek na postup předání odkladný účinek. Bude-li předání přijato, rozhodnou orgány dožádaného státu o tom, jaká další opatření mají být v souladu s vnitrostátním právem přijata, a budou muset informovat dožadující orgán o konečném výsledku předaného řízení. Trestní sankcí použitelnou v dožádaném státě na trestný čin po předání je sankce, kterou předepisuje právo dožádaného státu (nestanoví-li toto právo jinak). Byl-li však trestný čin spáchán na území dožadujícího státu, může dožádaný stát zohlednit maximální trestní sankci, kterou stanoví právo dožadujícího státu. Maximální trestní sankce stanovená právem dožadujícího státu by měla být zohledněna vždy, když je příslušnost dožádaného státu založena výlučně na návrhu.

Návrh nařízení nyní musí projednat Evropský parlament a Rada.

Návrh nařízení je k dispozici v angličtině zde:

https://commission.europa.eu/document/6b399192-3057-44a2-a6df-4510e164f67b_en

Kybernetická solidarita EU

Komise dne 18. dubna 2023 přijala návrh nařízení o aktu EU o kybernetické solidaritě, který má posílit kyberneticko-bezpečnostní kapacitu EU. Aktem se má zefektivnit odhalování kybernetických bezpečnostních hrozeb a incidentů, rozšířit povědomí o této problematice, posílit připravenost kritických subjektů a podpořit solidaritu, koordinované řešení krizí a rozvoj schopnosti reakce ve všech členských státech. V aktu se stanoví, jaké schopnosti bude EU rozvíjet, aby se zajistila větší odolnost a reakceschopnost Evropy vůči kybernetickým hrozbám, a zároveň se posiluje stávající mechanismus spolupráce. Na základě aktu se má přispět k zajištění bezpečného a zabezpečeného digitálního prostředí pro občany a podniky a k ochraně kritických subjektů a základních služeb, jako jsou nemocnice a veřejné služby.

Návrh nařízení je dostupný v češtině zde: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A32019R0881>

Přístup malých a středních podniků ke kapitálu: Rada přijala mandát k jednání o strukturách zahrnujících akcie s násobným hlasovacím právem

Rada EU dne 19. dubna 2023 přijala postoj k navrhované směrnici o strukturách zahrnujících akcie s násobným hlasovacím právem. Cílem směrnice je snížit nerovnost postihující společnosti, které chtějí získat kapitál na trzích pro růst malých a středních podniků: odstraněním regulačních překážek, které brání přístupu na tyto trhy, stanoví minimální úroveň harmonizace na vnitřním trhu. Vlastníci malých a středních podniků tak budou motivováni, aby poprvé uváděli své akcie na trzích pro růst malých a středních podniků s využitím struktur zahrnujících akcie s násobným hlasovacím právem. Tímto způsobem si mohou i po kotaci nad svou společností zachovat dostatečnou kontrolu, a zároveň jsou díky ochranným opatřením chráněna práva akcionářů. Postoj Rady rovněž zajišťuje ochranu akcionářů s menšími hlasovacími právy a zohledňuje rozdíly ve vnitrostátních postupech. Mandát k jednání vyjasňuje požadavky na transparentnost tím, že se zabývá jak aspekty ochrany údajů, tak připomínkami členských států v tomto ohledu. Legislativní znění nyní reaguje na připomínky uvedené ve stanovisku předloženém evropským inspektorem ochrany údajů a připomíná použitelnost obecného nařízení o ochraně údajů.

Kompletní postoj Rady je k dispozici v angličtině zde:

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8192-2023-INIT/en/pdf>

Vzájemné uznávání a vymáhání soudních rozhodnutí mezi EU a Ukrajinou

Rada EU se dne 24. dubna 2023 dohodla na navázání smluvních vztahů s Ukrajinou v rámci Haagské úmluvy o uznávání a výkonu cizích soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (tzv. úmluva o soudních rozhodnutích). Tato Haagská úmluva, uzavřená v roce 2019, kterou Ukrajina ratifikovala v roce 2022, a

kteřá vstoupí v platnost dne 1. zřří 2023, je mezinřřrodní smlouvou, kteřř zavazuje smluvnř střřtý k uznřřvřnřnř a vřřkonu soudnřch rozhodnutřř vydannřch v obřřanskřch nebo obchodnřch vřřcech v ostatnřch střřttech, jeřř jsou stranou třřto řřmluvy.

Vřřce informacřř je k dispozici v řřeřřtině zde:

<https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2023/04/24/the-eu-and-ukraine-will-recognise-and-enforce-each-other-s-court-decisions/>

Rada přřijala novřř pravidla třřkajřřcř se transparentnostřř odměňovřřnř

Rada dne 24. dubna přřijala novřř pravidla s cřřlem bojovat proti diskriminaci v odměňovřřnř a přřispěť k odstraněnřř rozdřřlřř v odměňovřřnř řřen a muřřř v EU. řřeny v EU vyděľřřvřřj v přřřměřřu o 13 % měňě neřř jejich muřřskě protěřřsky, přřřcemřř rozdřřly v odměňovřřnř řřen a muřřř v poslednřm desetiletřř do značně mřřry stagnujřř. Ačkolřř k tomuto rozdřřlu přřispřřvřř řřada faktorřř, diskriminace v odměňovřřnř byla identifikovřřna jako jedna z hlavnřřch přřekřřřek dosařenřř rovnosti, neboť vystavuje řřeny vřřtřřmřř riziku chudoby a přřispřřvřř k rozdřřlu ve vřřři dřřchodřř řřen a muřřř v EU, kteřř v roce 2018 řřinil přřibliřřně 30 %. Novřř pravidla stanovřř povinnost zaměřřstnavatelřř informovat uchazečě o zaměřřstnřřnř o vřřři nřřstupnřřho platu nebo o rozpěťřř odměňy na inzerovanřřch pozicřřch, ať uřř v oznřřmenřř o volněm pracovnřm mřřstě, nebo přřed pracovnřm pohovorem. Zaměřřstnavatelě se takě uchazečřř nebudou moci dotazovat na jejich historii odměňovřřnř. Jakmile pracovnřci nastoupřř na danou pozici, budou mřřt přřřvo pořřřadat svě zaměřřstnavatele o informace o přřřměřřně řřrovnřř odměňovřřnř pro kategorie zaměřřstnancřř vykonřřvřřj stejnou nebo rovnocennou přřřci, rozděľeně podle pohlavřř. Budou mřřt rovněř přřřstup ke kritřřriřm pouřřřvanřřm ke stanovenřř odměňy a kariernřho postupu, kteřř musejřř břřt objektivnřř a genderově neutřřalnřř. Společnostřř s vřřce neřř 250 zaměřřstnanci budou muset kařřdoročně přředklřřdat přřřsluřřněmu vnitrostřřtnřm řřrganu zpřřřavu o rozdřřlech v odměňovřřnř řřen a muřřř v jejich organizaci. U menřřřch organizacřř (zpočřřtku těch, kteřř majřř vřřce neřř 150 zaměřřstnancřř) bude povinnost stanovena na kařřdě třři roky. Podle nově směřřnice mohou pracovnřci, kteřř jsou diskriminovřřnř v odměňovřřnř na zřřkladě pohlavřř, obdrřzet odřřškodněň vřřcetně plně nřřhrady nevyplaceně odměňy a souvisejřřcřch přřemiřř nebo věcněho plněňř. Věcně břřemeno se přřesouvřř na zaměřřstnavatele, kteřř bude muset prokřřzat, řře neporuřřil pravidla EU třřkajřřcř se stejně odměňy a transparentnostřř odměňovřřnř. Sankce za poruřenřř přředpisřř musejřř břřt řřcinně, přřřměřřeně a odrazujřřcř a budou zahrnovat pokuty.

Směřřnice o transparentnostřř odměňovřřnř vstoupřř v platnost vyhlřřšenřřm v řřřdnřm vřřstnřku EU. Země EU pak budou mřřt ařř třři roky na to, aby směřřnici provedly ve vnitrostřřtnřm přřřřvu.

Text směřřnice je k dispozici v řřeřřtině zde:

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-81-2022-INIT/cs/pdf>

Rada přijala právní předpis ke zlepšení a digitalizaci přeshraniční justiční spolupráce

Rada EU dne 24. dubna přijala právní předpis EU, kterým se zřizuje digitální platforma, jež usnadní státním zástupcům a soudcům výměnu informací a předávání pachatelů trestných činů spravedlnosti. Platforma usnadní každodenní koordinaci a řízení společných vyšetřovacích týmů (SVT) a umožní výměnu a dočasné uchování operativních informací a důkazů, zaručí bezpečnou komunikaci a usnadní sledovatelnost důkazů. Využívání platformy bude důrazně doporučeno, ale zůstane dobrovolné. Návrhem, vývojem a provozem této platformy bude pověřena Agentura Evropské unie pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů v prostoru svobody, bezpečnosti a práva – eu-LISA.

Více informací je v češtině k dispozici zde:

<https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2023/04/24/council-adopts-law-to-improve-and-digitalise-cross-border-judicial-cooperation/>

Rada přijala nařízení o obecné bezpečnosti výrobků

Rada dne 25. dubna přijala nařízení o obecné bezpečnosti výrobků, které posiluje pravidla týkající se bezpečnosti výrobků prodávaných na internetu i mimo něj. Nařízení posílí dozor nad trhem, pokud jde o nebezpečné výrobky, a práva spotřebitelů, kterým byl nebezpečný výrobek prodán. Konkrétně nařízení zavádí: povinnost online tržišť spolupracovat s orgány dozoru nad trhem, pokud na své platformě odhalí nebezpečný výrobek, a musí zřídit jednotné kontaktní místo pro otázky bezpečnosti výrobků. Orgány dozoru nad trhem budou moci online tržištím nařídit, aby odstranila nebezpečné výrobky ze svých platform nebo k nim znemožnila přístup. Režim dozoru nad jednotným trhem se bude vztahovat na všechny výrobky. Pokud se ukáže, že výrobek není bezpečný, musí hospodářské subjekty okamžitě přijmout nápravná opatření a informovat o nich orgány dozoru nad trhem a spotřebitele. Musí-li být výrobek stažen z oběhu, budou mít spotřebitelé nárok buď na opravu, výměnu nebo na vrácení peněz (a mohou si vybrat nejméně ze dvou těchto možností). Hospodářské subjekty by měly určit osobu odpovědnou za výrobky prodávané na internetu i v kamenném obchodě (nezávisle na původu výrobku), která zajistí dostupnost technické dokumentace, pokynů a bezpečnostních informací.

Kompletní text nařízení je k dispozici v češtině zde:

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-79-2022-INIT/cs/pdf>

Analýza CEPS ohledně efektivity ochrany údajů v EU

Přední evropský think-tank CEPS, zveřejnil dne 20. dubna svou analýzu úrovně ochrany údajů v EU. Ochrana údajů je pro EU jednou z nejdůležitějších oblastí politiky z hlediska její globální ambice a úspěchů v oblasti správy věcí veřejných. Zpráva hodnotí vývoj ochranného rámce v oblasti údajů od roku 1980 do roku 2020 a posuzuje, jak EU fungovala v průběhu času, pokud jde o její aktivity a jejich účinnost v této konkrétní oblasti politiky. Dokument se opírá o dvě případové studie - jednání o

štitu EU na ochranu soukromí se Spojenými státy a spolupráci s Radou Evropy na revidovaném znění Úmluvy č. 108. Zpráva CEPS identifikuje čtyři faktory, které budou pravděpodobně důležitými determinanty výhledu EU v oblasti ochrany údajů. Jedná se o: potřebu zabránit skluzům v základních zásadách ochrany údajů, jako je souhlas; přetrvávající problémy související s roztržitostí národních přístupů; možné kompromisy mezi silnou ochranou údajů a inovací a růstem v EU; a vyhlídky na další zvýšení mezinárodního vlivu EU. Zpráva je součástí série publikací, která čerpá z výsledků projektu TRIGGER financovaného EU, který probíhal v letech 2018 až 2022.

Kompletní analýza je k dispozici v angličtině zde: <https://www.ceps.eu/ceps-publications/a-recipe-for-success-assessing-the-eus-actorness-and-effectiveness-in-the-data-protection-domain/>

Nový výbor CCBE pro mladé advokáty

Rada evropských advokátních komor (CCBE) zřídila nový výbor pro mladé advokáty. Hlavním cílem Výboru je identifikovat a řešit otázky, které jsou zvláště důležité pro advokáty na začátku jejich profesní kariéry a rovněž zohlednit ve formování postojů CCBE zájmy a názory nastupující generace advokátů na to, jak by se měla advokacie vyvíjet a reflektovat společenské potřeby v digitálním věku.

30. výročí Jednotného trhu EU

Úřad pro publikace EU zveřejnil newsletter a řadu publikací k příležitosti 30. výročí Jednotného trhu EU. Od jeho založení v roce 1993 se občané a podniky těší z výhod volného pohybu, včetně možnosti snadněji cestovat, pracovat, provozovat a investovat v celé EU. Výhody, které jednotný trh přinesl, jsou četné a dalekosáhlé. Vytvořil nové příležitosti, stanovil společné hodnoty a normy v oblasti kvality výrobků, ochrany spotřebitele, uznávání odborných kvalifikací a mnoha dalších. Pomohl podnikům růst a přečkat obtížné časy tím, že poskytl více možností pro trhy a dodavatelské řetězce. Podporuje hledání řešení nových výzev, jako je energetická krize. Odhaduje se, že v dlouhodobém horizontu zvýšila HDP EU až o 9 % ve srovnání s tím, kdyby neexistoval. Jednotný trh je hnací silou EU při řešení nových výzev a jako geopolitické aktivum. Pomáhá urychlit ekologickou transformaci, vybudovat integrovaný trh EU s energií a podporuje digitalizaci hospodářství. Je zřejmé, že bude i nadále hrát klíčovou úlohu při podpoře růstu a inovací v EU. K zajištění jeho hladkého fungování je však zapotřebí společného úsilí. Patří mezi ně prosazování stávajících pravidel a odstraňování překážek další integrace.

Newsletter i publikace jsou dostupné v angličtině zde: <https://op.europa.eu/cs/web/general-publications/april>

Rada Evropy – Výroční zpráva komisařky pro lidská práva

Dne 24. dubna 2023 byla publikována výroční zpráva komisařky pro lidská práva Rady Evropy za rok 2022. Komisařka ve zprávě shrnuje, že na rok 2022 se bude vzpomínat jako na rok masových zvěrstev na evropské půdě. Vojenský útok Ruské federace na Ukrajinu vyústil v závažné a masivní porušování lidských práv a mezinárodního humanitárního práva, což má katastrofální dopad na požívání prakticky všech lidských práv lidmi na Ukrajině. Dle komisařky je třeba stíhat válečné zločiny. Boj proti porušování lidských práv v minulosti by měl být řešen prostřednictvím komplexních přístupů, včetně legislativních opatření, stíhání, reparací, zvěčnění a vzdělávání. Na rozdíl od vstřícného přístupu k lidem prchajícím před válkou na Ukrajině ukázalo zacházení s žadateli o azyl, uprchlíky a migranty v Evropě v roce 2022 jasné, soustavné a úmyslné selhání mnoha členských států při dodržování svých mezinárodních závazků v oblasti lidských práv v této oblasti. Vytlačování, odmítání záchrany lodí v nouzi, nelidské podmínky a zacházení jsou společnými rysy přístupu k migraci, který je nepřiměřeně zaměřen na bezpečnost, jež ohrožuje lidské životy. Prostor pro občanskou společnost a uplatňování základních svobod se nadále zmenšuje. Svoboda projevu, shromažďování a sdružování byla vážně zasažena rostoucí represí ze strany státních i nestátních subjektů. To má podobu restriktivních právních předpisů, SLAPP, zatýkání a násilí vůči novinářům, demonstrantům a aktérům občanské společnosti, což vážně omezuje schopnost obránců lidských práv, novinářů a organizací občanské společnosti vykonávat svou legitimní práci. Terčem útoků se staly specifické skupiny obránců lidských práv, zejména ty, které hájí práva žen, migrantů a LGBTI osob, jakož i životní prostředí. Státy by měly začít uznávat obránce lidských práv jako klíčové partnery přispívající k míru, svobodě, spravedlnosti a demokracii. Komisařka se dále ve zprávě věnuje oblasti ženských práv, potírání násilí na ženách i na dětech a rovněž bezprecedentním vlivům pandemie na děti. Zpráva se zabývá rovněž erozí právního státu, která se projevuje, když se vlády odmítají podřídit soudním rozhodnutím, podkopávají důvěru veřejnosti v soudnictví, porušují jeho nezávislost nebo oslabují jeho instituce, vyvíjejí tlak na soudce a redukují parlamenty na gumové razítko. V takovém kontextu nelze lidská práva přiměřeně chránit. Některé vnitrostátní orgány bohužel nadále přijímají právní předpisy, které oslabují nezávislost soudnictví. V takové situaci mají lidé méně příležitostí vyjádřit se k tomu, jak je jejich společnost řízena, a propast mezi nimi a těmi, kdo jsou u moci, se rozšiřuje, čímž polarizují společnost. To vede k rostoucímu hněvu vůči těm, kdo rozhodují, a k nebezpečnému napětí ve společnosti. Úlohou státních orgánů je posilovat škálu demokratických hodnot, institucí, včetně vnitrostátních struktur pro lidská práva, a postupů, které podporují začlenění a účast, a zabránit zvrácení pokroku, kterého bylo tak pracně dosaženo v průběhu desetiletí. Události roku 2022 nám ukázaly, co se může stát, když jsou opovrhována lidská práva, demokracie a právní stát a společná pravidla stanovená k zajištění mezinárodního míru jsou ignorována.

Zpráva je k dispozici v angličtině zde: <https://rm.coe.int/annual-activity-report-2022-by-dunja-mijatovic-commissioner-for-human-/1680aaeb5d>

Změny procesních pravidel Tribunálu Evropské unie vstoupily v platnost

Dne 1. dubna vstoupily v platnost změny jednacího řádu Tribunálu Evropské unie. Cílem změn je optimalizovat délku soudního řízení, a to zejména tím, že došlo k vyjasnění a zjednodušení některých ustanovení. Tyto změny rovněž reagují na určité potřeby, jako je možnost využití videokonference na jednání. Podporují také proaktivní přístup k vyřizování soudních věcí a zohledňují vývoj právní úpravy o ochraně osobních údajů fyzických osob. Návrhy změn byly odsouhlaseny Soudním dvorem a schváleny Radou Evropské unie.

Změny povedou zejména k omezení případů, kdy je třeba odstraňovat vady spisů účastníků řízení, a přinášejí rovněž odpovědi soudu a jeho soudní kanceláře na určité potřeby. Tribunál nově předpokládá možnost využití videokonference na jednáních, k čemuž přijal právní rámec a opatření technického charakteru. Tento prostředek se ukázal být zásadní pro zajištění kontinuity soudnictví v období sanitární krize. Žádost o použití videokonference podaná zástupcem, který se fyzicky nemůže účastnit jednání, musí být opřena o „zdravotní, bezpečnostní nebo jiné závažné důvody“ (článek 107a jednacího řádu). Technické podmínky účasti na jednání prostřednictvím videokonference jsou upřesněny v prováděcích předpisech k jednacímu řádu. Tuto úpravu doplňuje dokument „Praktická doporučení pro zástupce přednášející řeč prostřednictvím videokonference“. V souladu se svým přáním prosazovat moderní a efektivní soudnictví začal Tribunál v březnu 2022 podepisovat své rozsudky a usnesení elektronicky. Prováděcí předpisy k jednacímu řádu Tribunálu proto upřesňují podmínky podepisování jeho rozhodnutí kvalifikovaným elektronickým podpisem a pravidla trvalého a zabezpečeného uchovávání elektronických originálních verzí těchto dokumentů.

Článek 71a jednacího řádu dále zakotvuje pojem „pilotní věc“. V tomto článku jsou upřesněny případy, kdy je jedna z více projednávaných věcí nastolujících stejnou právní otázku označena za pilotní věc a v ostatních věcech je řízení přerušeno. Jsou poskytnuty nové záruky: pilotní věc bude projednána přednostně a účastníci řízení ve věcech, v nichž bylo řízení přerušeno, budou vyslechnuti, jakmile bude v jejich řízení pokračováno. Článek 106a jednacího řádu umožní Tribunálu pořádat společná jednání v několika věcech, jsou-li mezi nimi dány podobnosti, a to bez ohledu na to, zda jsou splněny podmínky pro spojení věcí. Tribunál rovněž zohledňuje vývoj právní úpravy o ochraně osobních údajů fyzických osob v Evropské unii. Jeho jednací řád nyní jasně rozlišuje zpracování osobních údajů fyzických osob (článek 66) a zpracování jiných než osobních údajů (článek 66a). Ve sdělení „Odstranění údajů ve vztahu k veřejnosti v soudních řízeních“ je připomenuta nutnost žádat o odstranění údajů samostatným podáním již v okamžiku předložení podání, aby se zamezilo jejich předčasnému zpřístupnění na internetu. Tribunál dále aktualizoval celou řadu dokumentů pro zástupce účastníků řízení (Příručka pokynů k žalobě, Vzor shrnutí žalobních důvodů a hlavních argumentů uplatněných v žalobě, Příručka pokynů k jednání, Sdělení o odstranění údajů ve vztahu k veřejnosti v soudních řízeních). Byly také vypracovány nové dokumenty, které mají zástupcům účastníků řízení pomoci s přípravou žaloby (poskytnutí orientačních vzorů žalob) a posloužit jim jako vodítko v případě, že jim bylo povoleno přednést řeč prostřednictvím videokonference

(Praktická doporučení pro zástupce přednášející řeč prostřednictvím videokonference).

Jednací řád, včetně provedených změn je k dispozici v češtině zde: https://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7040/0

JUDIKATURA

SDEU: Rozsudek ve věci C-372/22 CM proti DN, ze dne 27. dubna 2023

CM a DN jsou otcem a matkou dvou nezletilých dětí narozených v letech 2009 a 2010. Rodina bydlela v regionu v blízkosti Paříže (Francie) do roku 2015, kdy se přestěhovala do Lucemburska. Rozsudkem ze dne 12. června 2020 soudce pro rodinné záležitosti v Lucemburku stanovil zákonné bydliště a obvyklé bydliště těchto dětí u jejich matky ve Francii s odloženou účinností ode dne 31. srpna 2020, aby byl zohledněn zejména zájem uvedených dětí na ukončení jejich školního roku v Lucembursku. Tímto rozsudkem přiznal tento soud jejich otci, který má stále bydliště v Lucembursku, právo na styk s nimi a na jejich ubytování rovněž s účinností ode dne 31. srpna 2020. Matka a dotčené nezletilé děti se dne 30. srpna 2020 skutečně přestěhovaly do Francie. Dne 14. října 2020 podal otec k obvodnímu soudu v Lucemburku návrh na změnu podmínek svého práva na styk s dětmi a jejich ubytování. Vzhledem k tomu, že matka již podala návrh s podobným předmětem k soudu prvního stupně v Nanterre, Francie, lucemburský soud přerušil řízení na základě čl. 19 odst. 2 nařízení č. 2201/2003 do doby, než tento francouzský soud rozhodne o své mezinárodní příslušnosti. Rozsudkem ze dne 17. září 2021 se soud prvního stupně v Nanterre, Francie prohlásil za nepřislušný k rozhodnutí o tomto návrhu matky především z důvodu, že otec podal v souladu s článkem 9 nařízení č. 2201/2003 svůj návrh k lucemburskému soudu ve lhůtě tří měsíců od zákonného přestěhování dotčených nezletilých dětí a ničím neakceptoval příslušnost francouzských soudů. Rozsudkem ze dne 3. března 2022 odvolací soud ve Versailles, Francie zamítl odvolání podané matkou proti tomuto rozsudku.

Lucemburský obvodní soud proto ve své žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyjadřuje zaprvé pochybnosti ohledně své příslušnosti podle článku 9 nařízení č. 2201/2003. V tomto ohledu předkládající soud poznamenává, že i když byl návrh otce na změnu podmínek jeho práva na styk s dětmi a jejich ubytování podán méně než tři měsíce po skutečném přestěhování dotčených nezletilých dětí, byl podán více než čtyři měsíce po vyhlášení rozsudku ze dne 12. června 2020, kterým bylo rozhodnuto o tomto přestěhování a zakládá po nabytí právní moci překážku věci pravomocně rozsouzené. Pokud by bylo považováno za rozhodné toto datum, uvedený soud by se měl prohlásit za nepřislušný k rozhodnutí o tomto návrhu. Zadruhé si předkládající soud klade otázku ohledně vztahu mezi články 9 nařízení č. 2201/2003 a 15 tohoto nařízení a vyjadřuje pochybnosti ohledně možnosti prohlásit se v tomto sporu za nepřislušný ve prospěch francouzských soudů s ohledem jak na vyjádření otce k

přednosti ustanovení tohoto článku 9 ve vztahu k ustanovením uvedeného článku 15, tak na rozsudek ze dne 4. října 2018.

Soudní dvůr rozhodl, Článek 9 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 musí být vykládán v tom smyslu, že tříměsíční lhůta, během níž jsou soudy členského státu předchozího obvyklého bydliště dítěte i nadále příslušné k rozhodnutí o návrhu na změnu konečného rozhodnutí o právu na styk s dítětem, začíná dnem následujícím po dni skutečného přestěhování tohoto dítěte do členského státu jeho nového obvyklého bydliště. Nařízení č. 2201/2003 musí být vykládáno v tom smyslu, že soud členského státu předchozího obvyklého bydliště dítěte, který je příslušný rozhodovat ve věci samé na základě článku 9 tohoto nařízení, může využít možnosti postoupení věci stanovené v článku 15 uvedeného nařízení ve prospěch soudu členského státu nového obvyklého bydliště tohoto dítěte, jsou-li splněny podmínky stanovené v tomto článku 15.

Úplné znění rozsudku je k dispozici v češtině zde:

<https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-372/22&language=CS>

SDEU: Usnesení místopředsedy Soudního dvora ve věci C-204/21 R-RAP Polsko v. Komise, ze dne 21. dubna 2023

V roce 2021 podala Komise Soudnímu dvoru proti Polsku žalobu pro nesplnění povinnosti, kterou se domáhala, aby Soudní dvůr určil, že některé legislativní změny týkající se organizace soudnictví v Polsku jsou v rozporu s unijním právem. Podle názoru Komise tyto změny zakazují jakémukoli vnitrostátnímu soudu zkoumat dodržení unijních požadavků týkajících se nezávislosti a nestrannosti soudů. Takový přezkum by mohl být kvalifikován jako kárné provinění. Posuzování otázek nedostatku nezávislosti soudce nebo soudu bylo svěřeno do výlučné příslušnosti kolegia pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné v rámci polského Nejvyššího soudu. Rozhodováním o některých návrzích, jež se přímo dotýkají postavení a výkonu funkce soudce, je navíc pověřeno kárné kolegium Nejvyššího soudu, jehož nezávislost a nestrannost není zaručena. Během probíhajícího řízení byla usnesením místopředsedy Soudního dvora ze dne 27. října 2021 uložena Polsku povinnost platit Komisi denně penále ve výši jednoho milionu eur. Uložení tohoto penále bylo považováno za nezbytné k zajištění, aby Polsko vyhovělo předběžným opatřením nařízeným v dřívějším usnesení ze dne 14. července 2021. Dne 10. března 2023 podalo Polsko Soudnímu dvoru návrh na zrušení a podpůrně na změnu usnesení, jež opřelo o tvrzení, že splnilo všechny povinnosti, které pro ně z těchto předběžných opatření vyplývají.

Místopředseda Soudního dvora tímto usnesením výši penále snížil na 500 000 eur denně, jelikož i tato výše je způsobilá zajistit splnění povinností vyplývajících z předběžných opatření stanovených v usnesení ze dne 14. července 2021. Místopředseda předem připomněl, že předběžné opatření může být kdykoli změněno nebo zrušeno v důsledku změny okolností, která zpochybní posouzení soudce příslušného pro rozhodování o předběžných opatřeních. Změna či zrušení takového opatření však nemá zpětný účinek. Po posouzení otázky, zda Polsko prokázalo změnu okolností, v jejímž důsledku by již předmětné penále nebylo opodstatněné, dospěl místopředseda k závěru, že Polskem přijatá opatření nejsou dostatečná ke splnění

všech povinností vyplývajících z předběžných opatření stanovených v usnesení ze dne 14. července 2021. Místopředseda v tomto ohledu zejména poznamenal, že účinky rozhodnutí kárného kolegia Nejvyššího soudu, kterými se vyslovuje souhlas k zahájení trestního stíhání soudce nebo k jeho zadržení, každopádně nebyly pozastaveny bez zbytečného odkladu. V rozporu s povinnostmi vyplývajících z předběžných opatření dále Polsko neprokázalo, že bylo skutečně a zcela pozastaveno uplatňování ustanovení zakazujících vnitrostátním soudům zkoumat dodržení unijních požadavků týkajících se nezávislého a nestranného soudu předem zřízeného zákonem a ustanovení umožňujících kárně stíhat soudce, který takový přezkum provedl. Podle místopředsedy doložilo Polsko jen zčásti. Konkrétně Polsko zrušilo ustanovení, jež kárnému kolegiu svěřují určité pravomoci týkající se postavení soudců, a že toto kolegium bylo zrušeno. Místopředseda rovněž zdůraznil, že různá opatření přijatá Polskem měla za následek posílení právních prostředků nápravy pro soudce, vůči nimž byla vydána rozhodnutí kárného kolegia, či v některých případech usnadnění přezkumu dodržování požadavků na nezávislý a nestranný soud zřízený zákonem. Rozsudek ve věci samé (C-204/21) vydá Soudní dvůr dne 5. června 2023.

Úplné znění usnesení je k dispozici v češtině zde:

<https://curia.europa.eu/juris/documents.jsf?num=C-204/21>

ESLP: Rozhodnutí ve věci Sládek proti České republice (stížnost č. 32671/13), ze dne 13. dubna 2023

Evropský soud pro lidská práva jednomyslně rozhodl o nepřijatelnosti stížnosti č. 32671/13 ve věci Sládek proti České republice.

Případ pojednával o nemožnosti stěžovatele vyslechnout hlavní svědky obžaloby, z nichž jeden byl vyslechnut ve fázi vyšetřování v nepřítomnosti obhajoby a u soudního jednání následně mlčel a nevyprávěl a další byl vyslechnut anonymně. Stěžovatel se dovolával článku 6 odst. 1 a 3 písm. d) Úmluvy, tj. práva na spravedlivý proces a práva vyslyšet nebo dát vyslyšet svědky proti sobě a dosáhnout předvolání a výslechu svědků ve svůj prospěch za stejných podmínek, jako svědků proti sobě.

Proti stěžovateli bylo zahájeno trestní stíhání pro ozbrojenou loupež spáchanou v Českých Budějovicích. Příslušného dne v poledne policie vyslechla osobu P. S., která v době spáchání trestného činu doprovázela stěžovatele a další osobu do Českých Budějovic. Stěžovatel byl do Českých Budějovic byl eskortován z Prahy. O výsledku byla v 10.10 hod. telefonicky informována pražská obhájkyň stěžovatele, která podle stěžovatele požádala o jeho odložení a provedení v Praze. Policie to odmítla s tím, že se výsledku může zúčastnit jiný obhájce v rámci substituce. Podle policejního záznamu obhájkyň stěžovatele uvedla, že se výsledku nezúčastní, ale pokusí se sehnat kolegu, který by ji zastoupil, a požádala Policii, aby kontaktovala i jejího kolegu, což se stalo v 10.20 h. Vzhledem k tomu, že se žádný z oslovených advokátů výsledku nezúčastnil, výslech proběhl bez přítomnosti obhájce stěžovatele. Okresní soud v Českých Budějovicích uznal stěžovatele vinným a odsoudil jej k trestu odnětí svobody v trvání pěti let a šesti měsíců. Vycházel přitom z výpovědí stěžovatele a jeho spoluobviněných, z analýzy telekomunikačního záznamů, které byly považovány za klíčový důkaz a z dalších listinných důkazů. Stěžovatel postupně podal proti vydaným rozsudkům opravné prostředky, který byly vždy zamítnuty. Případ skončil u Ústavního

soudu ČR, který stížnost stěžovatele odmítl jako zjevně neopodstatněnou. Poté podal stěžovatel stížnost k ESLP.

ESLP konstatoval, že stěžovatel neprokázal, že jeho právo na obhajobu bylo omezeno v takové míře, aby by to mělo vliv na celkovou spravedlnost trestního řízení. V této souvislosti podotýká, že okresní soud přijal jako důkaz výpovědi P. S. a anonymního svědka a že s tímto přístupem se později ztotožnil krajský soud, Nejvyšší soud i Ústavní soud. Výpovědi P.S. učiněné ve fázi vyšetřování byly u hlavního líčení přečteny, poněvadž P.S. odmítl vypovídat. ESLP bere na vědomí informaci stěžovatele, že jeho obhájkyň neúspěšně žádala o odložení výslechu tohoto svědka. Policejní protokol však takovou žádost nezmiňuje a stěžovatel nepředložil žádný důkaz o tom, že byla tato žádost podána. ESLP též připouští, že lhůta dvou hodin, během které se měla obhájkyň stěžovatele dostavit k výslechu, byla velmi krátká a vnitrostátní právo stanoví, že obhájce má právo na to být informován včas. Úkolem ESLP však není hodnotit každý procesní aspekt případu, pokud není zpochybněna celková spravedlnost trestního řízení. Okresní a krajský soud podrobně zkoumaly, zda byly splněny zákonné podmínky stanovené v § 211 odst. 4 trestního řádu, včetně požadavku, aby byla obviněnému nebo jeho obhájkyňi dána možnost být přítomen výslechu. ESLP proto akceptuje závěry vnitrostátních soudů, že obhájkyňi byla dána řádná možnost zúčastnit se výslechu svědka P. S. a že nepožádala o odložení tohoto výslechu. ESLP dále poznamenává, že klíčovým důkazem, na jehož základě byl stěžovatel uznán vinným, byly telekomunikační záznamy a že výpověď anonymního svědka měla jen malou váhu, zatímco výpověď P. S. hrála při odsouzení stěžovatele významnou roli, neboť byla podpořena dalšími usvědčujícími důkazy.

S ohledem na výše uvedené dospěl ESLP k závěru, že řízení jako celek bylo spravedlivé. Stížnost stěžovatele byla proto odmítnuta jako zjevně neopodstatněná podle článku 35 odst. 3 písm. a) a odst. 4 Úmluvy.

Celé znění rozhodnutí ESLP je k dispozici v anglickém jazyce zde: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-224417>

Odbor mezinárodních vztahů ČAK